

Kostel poutní sv. Jana Nepomuckého (prohlídky), Zelená hora u Žďáru nad Sázavou

Popis:

Kostel mohl vzniknout díky geniálnímu spojení dvou osobností: opata žďárského kláštera cisterciáků Václava Vejmluvy a architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela. Stavba započala v roce 1719 a kostel byl slavnostně vysvěcen v roce 1722, tedy rok před Santiniho smrtí. Ambity byly definitivně dokončeny až v roce 1740. Kostel sv. Jana Nepomuckého se řadí mezi nejvýznamnější památky i v celosvětovém měřítku, což dokládá zápis objektu na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Kostel je přístupný veřejnosti v rámci pravidelných prohlídek.

Podrobný popis:

Kostel je vystavěný na půdorysu ve tvaru pěticípé hvězdy. Tato skutečnost má vycházet z legendy, že se v místě, kde Jan Nepomucký utonul, objevila koruna z pěti hvězd. Tento symbol se pak objevuje opakovaně i v dalších prvcích stavby. Areál je přístupný pěti vchody, v chrámu se nachází pět kaplí s pěti oltáři. Pět písmen má i latinské slovo TACUI – mlčel jsem. To je vyjádřením legendy, podle které světec zaplatil svým životem za to, že neprozradil zpovědní tajemství královně Žofie. Ve výčtu skutečností charakterizovaných číslem pět bychom pak mohli pokračovat i nadále.

Dominantou kopule kostela je velký červený jazyk, atribut sv. Jana Nepomuckého, obklopený kruhem plamenů, z něhož prosvítají paprsky. Byla to reakce projektanta na skutečnost, že pro nový chrám byla získána vzácná relikvie, lingula sv. Jana Nepomuckého (kost, ke které je přirostlý jazyk) a této skutečnosti využil k posílení významu svatostánku, a to jako relikviáře. Znázorněný jazyk má být symbolem vítězné zbraně – meče mučedníka Jana. Proto také některá okna mají tvar jazyka, konkrétně ta v lucernových kaplích nad vstupními vestibuly. Další okna pak vyplňuje tvar biskupské mitry, čímž odkazují na stavebníka opata Václava Vejmluvu. Posledním tvarem, který byl zde u oken použit, je sférický rovnostranný trojúhelník, symbolizující Nejsvětější Trojici.

Na hlavním i bočních oltářích, jejichž podkladem byly opět Santiniho návrhy, začal pracovat chrudimský sochař Jan Pavel Czechpauer. Po jeho smrti hlavní oltář dokončil až v roce 1729 sochař Řehoř Theny, jehož dílem je také sochařská výzdoba kazatelny. Stříbrná poutní socha sv. Jana Nepomuckého byla podle Thenyho modelu vyrobena pražským zlatníkem Janem Norbertem Diesbachem. Areál byl na seznam památek UNESCO zapsán v roce 1994.

Region: Novoměstsko a Žďársko

Město: Žďár nad Sázavou

URL: www.zelena-hora.eu

Zpřístupnění: přístupné s omezením

Bezbariérový přístup: ano s omezením

GPS: 49°34'48.19"N, 15°56'31.443"E

Mapa: <http://maps.google.com/maps?q=49.5800528,15.9420675&z=12>

Obrázky:

